

NARNIA - Prírodný školský dvor

Prírode blízky školský dvor je ekologicky obhospodávaný a navrhnutý. Ponúka všestranné možnosti pohybu a hry, rovnako ako možnosti bádať, objavovať a záhradkárčiť.

3 základné kritériá prírodných školských dvorov:

- nepoužívajú sa chemicko-syntetické pesticídy
- nepoužívajú sa chemicko-syntetické hnojivá
- nepoužíva sa rašelina

Elementy prírodných školských dvorov

- výsadba (kvety, záhony, stromy) pozostáva z primárne domácich druhov a je navrhnutá s ohľadom na dané miesto (slnko, tieň, polotien, veterná strana, atď..)
- prevažná časť areálu umožňuje vsak vody (nie je vybetónovaná)
- „Divé kríky“, ktoré priťahujú vtáky a hmyz
- Kvetinová lúka
- Divoký kút, ktorý je ponechaný napospas – poskytuje útočisko ježkom, jaštericiam
- Domčeky pre užitočný hmyz
- Kompost
- Použitie prírodných materiálov a materiálov šetrných k životnému prostrediu
- Mulčovanie kompostom, lístím, nasekanými konármi
- Zelenina a bylinky
- Kríky s drobným ovocím

Pohyb, hra a učenie

- Pohyb a spoločná hra detí je možná na zelených plochách:
 - Elementy, ktoré podporujú rozvoj rovnováhy a jemnej motoriky, napr. dreva na balansovanie, laná, lezecké siete
 - Modelácia terénu, ktorá podporuje pohyb ako napr. mulda, kopec
 - Prírodné a flexibilné možnosti na sedenie – napr. kamene, pne stromov
 - Vytvorenie zákutí a miest na oddych pomocou stromov a kríkov
- Učenie na školskom dvore
 - Miesta, kde sa dá vonku učiť – aréna, altánok
 - Tienenie pomocou stromov alebo ťahavých rastlín
 - Pohyblivý materiál na hranie/stavanie (piesok, štrk, voda, konáre, palice, kusy dreva) a doplnujúce výučbové pomôcky (lupa, tabuľa)

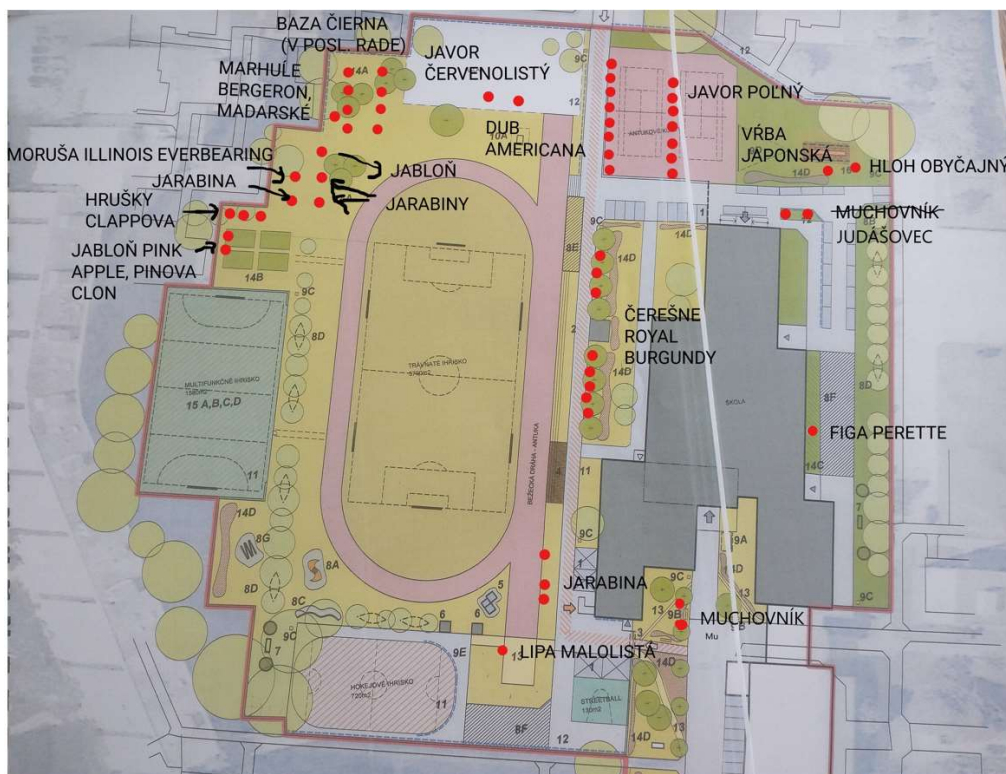
Novovysadené stromy

Názov stromu	Počet	Obvod kmeňa (cm)	Výška stromu (m)
Javor poľný <i>Elsrijk</i>	15	15	2,5-3
Víba japonská <i>Hakuko Nishiki</i>	1	15	2,5
Hloh obyčajný	1	15	2,5
Čerešne <i>Royal Burgundy</i>	8	15-20	3,5
Jarabina (na mapke dole)	3	10-15	3 – 3,5
Jarabina <i>Granatina</i>	3	4	1,5
Muchovník <i>Amelanchier Lamarckii</i>	2	10-15	2
Figa <i>Ficus Perreta</i>	1	1	2,5
Lipa malolista	1	15-20	2,5
Javor červenolistý <i>Acer Rubrum</i>	1	15	3,5
Dub <i>Americana Quercus rubra</i>	1	15	3,5
Baza čierna	2		0,3
Marhuľa <i>Bergeron a Maďarské</i>	6	4	1,5
Moruša <i>Illinois Everbearing</i>	1	7	2
Hruška <i>Clappova</i>	3	4	1,5
Jabloň <i>Pink Apple, Pinova Klon</i>	3	4	1,5

Stav k októbru 2021 Vysadené v r. 2020-2021

Mapka areálu č. 1 – novovysadené stromy:

Starostlivosť - v prvých rokoch tvarovanie koruny, potom rez podľa typu stromu – podľa rady odborníka.

Na jeseň zber opadaného lístia – použitie ako mulč ku kríkom, prebytočné lístie uložiť na kompostér,

poprípade do vyvýšených záhonov – odkopat vrchnu vrstvu zeminu, vložiť lístie a prikryť pôvodnou zeminou

Kríky

Pôvodné druhy kríkov, rastúce na našom území sú prispôsobené lokálnym podmienkam a miestu - a preto veľmi odolné a nevyžadujúce špeciálnu starostlivosť. Húština/labyrint z nich bude ponúkať deťom veľa úkrytov a miest na dobrodružstvo. Domáce druhy kríkov ponúkajú urgentne potrebný životný priestor, možnosti zimovania, miesta na hniezdenie a úkryt pre pôvodnú faunu. Listy, kvety a plody poskytujú širokú škálu potravy v rôznych ročných obdobiach, takže prírodný živý plot nielen zachováva, ale aj zvyšuje biodiverzitu v záhrade.

Do areálu - k parkovisku sa dosadili hraby ako živý plot, vytvoril sa z nich tiež labyrint v Parku u Aslana, a spolu s Vtáčim zobom aj labyrint pri veľkom betónovom ihrisku.

Starostlivosť - v prvých rokoch pristrihovanie záhradnými nožnicami, kým nezrastú – tak aby nemali len pár tenkých, dlhých konárov, ale hustý podrast. Neskor strihanie do požadovaného tvaru.

Trvalkový záhon

Trvalkové záhony prinášajú do priestoru prirodzenú rozmanitosť farieb a tvarov a z dlhodobého hľadiska si vyžadujú malú údržbu. Záhon pred školou pozostáva zo suchomilných - préríjnych trvaliek, tráv a cibulovín. Obdobie kvitnutia siaha od jari do neskorej jesene a aj v zime majú záhony zaujímavé štruktúry.

Počiatočná vyššia investícia sa vyplatí, pretože je v porovnaní so stále sa obmieňajúcou výsadbou alebo trávnikom, ktorý treba neustále udržiavať nákladovo oveľa efektívnejšia.

Vzhľadom na veľký výber trvaliek je možné nájsť vhodnú kombináciu takmer pre každé miesto. Existujú niektoré druhy, ktoré sú vhodné napríklad do veľmi slnečných a suchých lokalít, kde by trávniky alebo letničky dokázali ostať atraktívne iba za podmienky intenzívneho polievania. Trvalky sa osvedčili aj na tienistých miestach, napríklad pod stromami.

Divoké préríjné trvalky použité pred školou sú obzvlášť robustné. Sú bohatým zdrojom potravy pre hmyz a vtáky, ktorým tiež poskytujú útočisko.

Záhon pred školou												
Názov rastliny	Čas kvitnutia											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Trvalky												
Perovskia												
Perovec (trava) pennisetum												
Karl Förster (trava)												
Verbena												
Echinops Jezibaba												
Papaver												
Echinacea												
Levandula												
Geranium dreamland												
Rudbeckia												
Liriope muscari												
Hosta Aureomarginata												
Alchemilka												
Aster dumosus 'Island Samoa'												
Carex do polotiena (trava)												
Sedum telephium Herbstfreunde												
Kniphofia Raketenblume 'Flamenco'												
Achillea Rebricek 'Coronation gold'												
Salvia nemorosa 'Blue Bouquetta'												
Bergenia 'Eroica'												
Cistec vlnaty												
Cibuloviny												
Allium globemaster												
Crocus thrysanthus												
Tulipán Sylvestris												
Tulipan Greigi Rotkápchen												

Starostlivosť

Prvé 1/2 roky – odburinovanie podľa potreby – kým sa kvety nerozrastú.

Na jar – zostrihanie suchých častí, odnesenie na kompostér

Leto – v záhone sú vysadené suchomilne trvalky, ktoré dobre znasajú sucho. Polievať ich treba iba v prípade dlhodobých vysokých teplôt. Aj keď nebudú vyzerat úplne najreprezentatívnejšie, na budúci rok oziju.

Lúka

Lúka je na školský dvor vhodná, lebo:

- na rozdiel od monokultúrneho trávniku podporuje prírodnú biodiverzitu – je to bohatý peľový a nektárový bufet
- kosí sa len dvakrát ročne – úspora času
- ponúka užitočnému hmyzu miesto na prežitie
- je farebná a esteticky príťažlivá
- dajú sa ňou vysiať veľké plochy – výsledok je rýchly a farebný – starostlivosť minimálna

Použitá osivo – Slunovrat a Karneval – prírodné zmesi do sucha

Na rozdiel od čisto kvitnúcich zmesí obsahujú tieto prírodné kvetinové zmesi aj rôzne trávy.

SLUNOV RAT obsahuje 58 rastlinných druhov – pozostáva z 70% trávy, 27 % byliny a 3% d'ateloviny

KARNEVAL - barevná smes do sucha – obsahuje 88 rastlinných druhov -50 % pozostáva z bylín, 30%, letničiek, 19% tráv a 1% d'ateľovín

Starostlivosť

Lúka potrebuje slnečné miesto s pôdou chudobnou na živiny. Netreba ju preto hnojiť, pretože hnojenie podporuje predovšetkým rast trávy, ktorá vytlačí ostatné druhy.

V priebehu niekoľkých rokov prejde kvetinová lúka viditeľnou zmenou. V závislosti od polohy, pôdy, podnebia, rovnováhy živín a prisťahovaných divo rastúcich rastlín sa vytvorí veľmi individuálny a pre danú lokalitu typický obraz.

Lúka nie je pochôdza!

Lúka by mala byť **kosená dvakrát ročne**. Raz PO plnom kvete (zvyčajne od polovice júna) a raz neskoro na jeseň, pretože kvetinová lúka sa najlepšie cez zimu skrúti.

Ale pozor! V prípade kvetinovej lúky znamená skrútený rez výšku približne 10 cm a nie menej! Ak sa kosí príliš nízko, väčšina kvetov a bylín sa poškodí a čoskoro potom budú v poraste dominovať trávy a byliny a (ne) byliny, ktoré sa nepoškodia hlbokým rezom.

Odrezky by sa mali nechať vyschnúť niekoľkonásobným opatrným otáčaním. To podporuje dozrievanie semien a tým požadovaný sejb na ďalšie roky. Je to dôležité, pretože každá lúka obsahuje aj jednorokné kvety, ktoré je možné uchovať iba pomocou sejby.

Je tiež potrebné vziať do úvahy vlhkosť a počasie v čase rezania, pretože v daždivom počasí je potrebné rezaný materiál ihneď odstrániť, aby nedošlo k nežiaducemu rastu plesní.

Mapka areálu č. 2 – Lúka, trvankový záhon, kríky/jedlé kríky a skalník:

